

Reportatge | Text: Andreu Sotorra

ALLEGIR!

Tots els sectors professionals del món del llibre per a infants i joves estan en alerta. Les estadístiques sobre els índexs de lectura indiquen que els més joves redueixen la seva passió per la lectura en entrar a l'adolescència. La continuïtat no està garantida. Vet aquí per què l'allau del fantàstic regna per damunt de tots els altres gèneres

Primers lectors ¿AIXÒ ÉS LLEGIR?

A la vista dels llibres per als anomenats primers lectors, es fa inevitable pensar que els usuaris de tanta imaginació, tant d'enginy i tants recursos artesans sota l'aura del paper es deuen fer aquesta pregunta: "Això és llegir?".

D'estímuls per començar a relacionar la reflexió sobre el món que ens ha tocat viure amb la resposta que pot donar la lectura no en falten. Estirant llengüetes, movent peces mòbils, experimentant el tacte d'escorces d'arbre, el pèl de les bèsties i les textures de roba, fent volar la imaginació amb els suggeriments de les làmines il·lustrades o convertint-se en lectors-espectadors interactius fent anar la vista on primer van els dits.

Però darrere d'aquestes possibilitats que mantenen la quota de funció educativa que encara se li atorga al llibre hi ha autories tant de text com d'il·lustració que van més enllà del llibre-joc i que no desaprofitem l'oportunitat de llegir el seu missatge en un llibre que, en alguns casos, passarà de generació a generació sense data de caducitat.

Qui vulgui passar l'Advent, dia a dia, guarnint un avet de cartró retallat, ho pot fer amb *El Nadal de l'osset* (Cruïlla), un llibre amb 24 contes, un per dia, i amb una sorpresa diària per penjar de regal.

Qui vulgui saber quina és la història dels seus avantpassats fins als nostres dies, ho pot fer amb les làmines plastificades i la distribució il·lustrada en dotze grans episodis de *La meva primera història de Catalunya* (Molino-RBA), amb l'assessorament del Museu d'Història de Catalunya.

Es pot també recrear amb les làmines de *Dos fills* (La Galera - Cercle de Lectors), un conte sobre l'esperança, il·lustrat per Emilio Urberuaga, amb el qual Pep Molist va guanyar el Premi Hospital Sant Joan de Déu.

Noè Rivas ha esmicolat els colors de l'Arc de Sant Martí

amb *El llarg viatge* (Baula), un àlbum amb CD inclòs, amb contes i cançons sobre planetes i habitants que malden per superar les pors i viure plegats sense perdre cadascú el seu color d'origen.

Lewis Carroll és el protagonista de les làmines d'Ignasi Blanch que interpreten la recreació d'Àngel Burgas sobre *Àlicia al país de les meravelles* i una mirada a com l'autor

de la vella història va explicar-la a la petita Alice.

Quentin Blake, l'il·lustrador de Roald Dahl, signa text i il·lustracions de *La barca voladora* (Hipòtesi-Kalandraka). Va dialogar durant un any amb prop de 2.000 infants de diversos llocs del món sobre els conflictes actuals de la humanitat.

La sèrie de clàssics universals de La Galera aporta una versió d'*El conte de Nadal*, de Charles Dickens, amb unes làmines que reinventen la imatge del senyor Scrooge, que, al cap dels anys, continua no suportant el Nadal i tot el que l'envolta.

Una manera de fer entendre als més petits que han de conviure amb un avi o àvia amb malaltia d'Alzheimer i que els necessiten, ni que potser els confonguin amb un altre, es troba en *La meva àvia té Alz... no sé què* (Cruïlla), d'autoria belga.

Un altre petit conte, però sobre la guerra i la pau i què significa viure en conflicte, és el que explica *Sóc la Pau* (Edebé), proposta del tàndem Anna Obiols i il·lustrador Subi.

I les vinyetes són una porta d'entrada a la lectura. Això és el que pretenen les històries de *Monsieur Blaireau et Madame Renarde*, que il·lustra Eve Tharlet i escriu Brigitte Luciani. La sèrie va ser distingida pels mestres francesos. L'editorial Molino-RBA l'ha introduït com a *En Pinxo, en Timbal i la Guineta*.*

Tria dels millors llibres

Il·lustració de Rébecca Dautremer per a 'Nasreddin & el seu ase' (Baula)

A l'esquerra, dibuix de 'L'autèntica història dels tres porquets' (Thule), de Lane Smith

Primers lectors

El Nadal de l'osset
Text: Béatrice Garel
Il·lustracions: Thomas Baas
Editorial Cruïlla

La meva primera història de Catalunya
Text: Marta Luna
Il·lustracions: Susanna Campillo, Lluís Farré, Maria Espluga, Cristina Losantos, Pep Brocal, Mercè Canals, Jordi Vila Delclòs, Carme Julià, Isaac Bosch, Sebastià Serra, Francesc Rovira i Montse Fransoy.
Editorial Molino - RBA

Dos fils
Text: Pep Molist
Il·lustracions: Emilio Urberuaga
Editorial La Galera - Cercle Lectors

El llarg viatge de l'Arc de Sant Martí
Text i cançons: Noè Rivas
Il·lustracions: Carmen Queralt
Editorial Baula

Alícia i el país de les meravelles
Text: Àngel Burgas
Il·lustracions: Ignasi Blanch
Editorial La Galera

La barca voladora
Text i il·lustracions: Quentin Blake
Editorial Hipòtesi - Kalandraka

El conte de Nadal
Text: Charles Dickens
Adaptació: David Monserrat
Il·lustracions: Javier Andrada
Editorial La Galera

La meva àvia té Alz... no sé què
Text: Véronique Van den Abeele
Il·lustracions: Claude K. Dubois
Editorial Cruïlla

Sóc la Pau
Text: Anna Obiols
Il·lustracions: Subi
Editorial Edebé

Una visita inesperada
Text: Brigitte Luciani
Il·lustracions: Eve Tharlet
Editorial Molino - RBA

Reportatge

A partir de 7 anys ¿PER QUÈ SÓC AIXÍ?

Els lectors autònoms descobreixen aviat en les propostes que els ofereix el ventall editorial algunes de les respostes a les seves primeres preguntes davant els reptes diaris que la societat els imposa des de molt aviat. Deu ser per això que les publicacions per a aquest àmbit lector recorren a relats que aclareixin dubtes, que com a mínim els comparteixin amb ells, a relats fantàstics que relacionin la realitat amb la imaginació, relacions intergeneracionals entre avis i nets, aventures amb herois per a tots els gustos i adaptacions de clàssics per entroncar amb la tradició.

Una de les millors propostes és *L'Odissea explicada als infants* (Edebé), sisè volum de la sèrie *Clàssics*, adaptada per Rosa Navarro i il·lustrada per Francesc Rovira. Edició de luxe, en paper cuixé, rigorosa de fons, per donar les principals coordenades als petits que s'acosten per primera vegada al poema grec que narra les aventures d'Ulisses camí d'Ítaca.

També hi ha diferents maneres de combatre els temors que es converteixen en fòbies. El llibre manipulat *De què té por el ratolí?* (Cruïlla) recorre amb ironia i imaginació plàstica les fòbies més humanes: la fòbia a les aranyes, els insectes, els monstres, la nit, els ganivets, l'aigua, el soroll, la solitud, l'altura, els gossos, els gats, les ombres... i les que cadascú hi vulgui afegir.

Frank McCourt, l'autor de *Les cendres d'Àngela*, explica en un llibre il·lustrat per Loren Long, d'*El Nadal d'Àngela* (Bromera), l'experiència de la seva mare quan era una criatura i vivia uns dies de fantasia amb les figures del pessebre.

També s'endinsa en la fantasia, amb el suport de làmines surrealistes de Miguel Ángel Díez, l'autor Pablo Albo, que amb *Estela* (Thule) fa un viatge més amunt dels núvols amb una pluja de desitjos que canvien la vida de l'estrella protagonista.

La il·lustradora Rébecca Dautremer, autora del *Cyrano*, guanyador del premi Llibreter d'enguany, aporta una altra adaptació visual, la de *Nasreddín & el seu ase* (Baula). Una altra adaptació il·lustrada és la de *L'illa del tresor*, de Robert Louis Stevenson (Lumen - Random House). Làmines dobles que fusionen el llibre amb l'esperit de supervivència amb pirates inclosos.

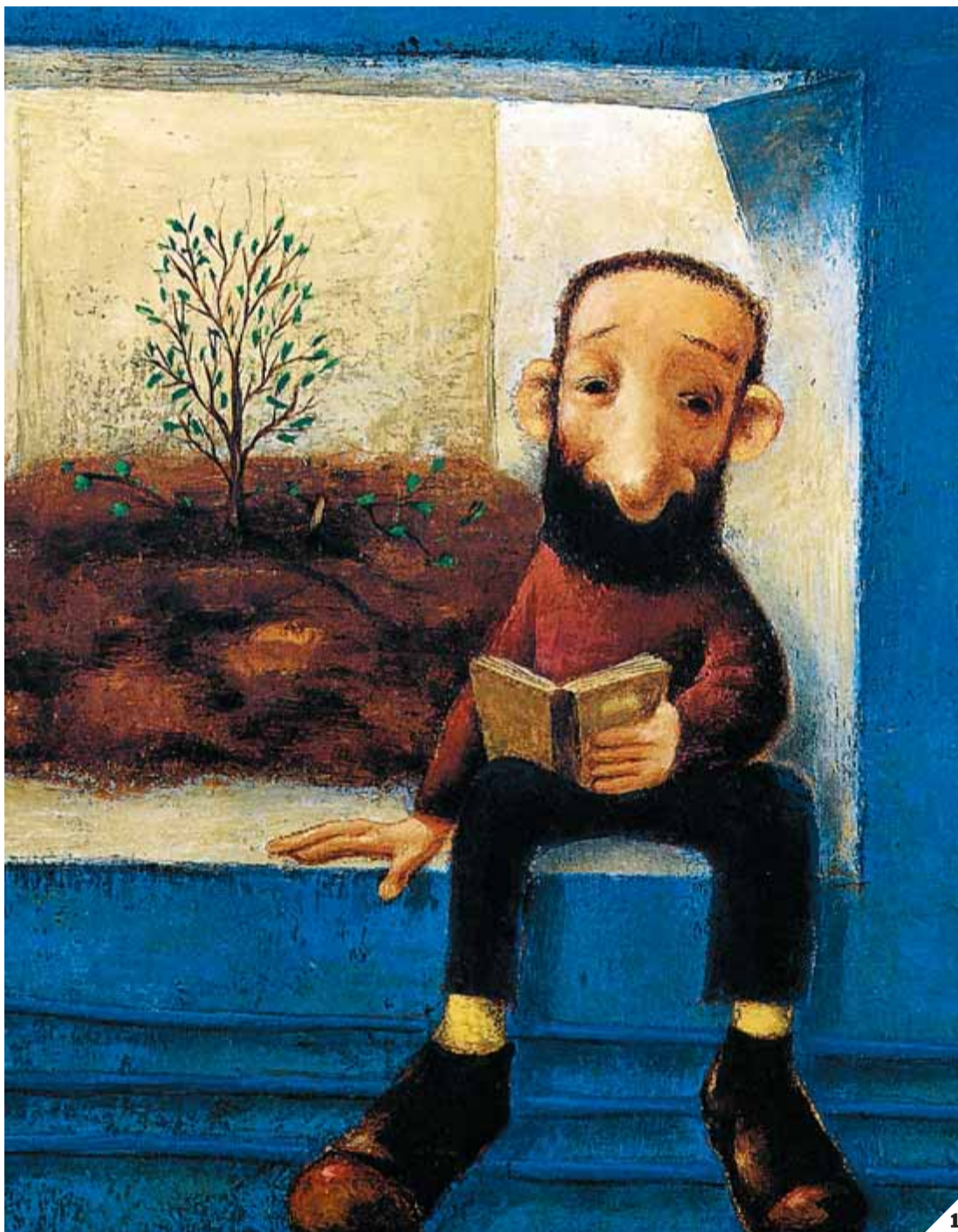
I posats a dominar el gènere de la pirateria, el llibre amb brúixola inclosa i paper manipulat, *Pirates* (Montena - Random House). Un viatge al segle XIX amb petits objectes que endinsen el lector en un autèntic vaixell de bandera negra i calavera.

Per tornar a la realitat, el millor és baixar al metro en el relat il·lustrat *El jardí subterrani* (Thule), una història que l'autor Cho Sunkyung, actualment professor d'il·lustració a Corea, situa a Nova York en la seva època d'estudiant i que s'inspira en un conserge que netejava el tren però a casa posseïa una immensa biblioteca.

Qui també s'inspira en un fet viscut és Josep M. Fonalleras amb el premi Vaixell de Vapor, *Les galetes del Saló de Te Con-*

tinental (Cruïlla), en una visita a una exposició fotogràfica sobre la Guerra Civil i que li serveix per reviuir la memòria d'un avi amb la seva néta, després que ell es reconeix en una foto d'infància.

I un altre infant que ve del segle passat, però no es nota, és el petit Nicolas, creat per René Goscinny i Jean-Jacques Sempé. El segon volum amb *Més històries inèdites del petit Nicolas* (La Galera) tanca l'edició dels vuitanta contes inèdits trobats per la filla de l'escriptor amb dues-centes cinquants il·lustracions de Sempé.*

1. Cho Sunkyung és l'autor de les il·lustracions d'*'El jardí subterrani'* (Thule)
2. També és de l'editorial Thule *'La llavor viatgera'*, il·lustrada per Sergio Mora
3. *'Imagina't una nit'*, publicada per l'editorial Joventut, ha estat il·lustrada per Rob Gonsalves

A partir de 7 anys

L'Odissea explicada als infants
Adaptació: Rosa Navarro
Il·lustracions: Francesc Rovira
Editorial: Edebé

De què té por el ratolí?
Text i il·lustracions: Emily Gray
Editorial Cruïlla

El Nadal d'Àngela
Text: Frank McCourt
Il·lustracions: Loren Long
Editorial Bromera

Estela
Text: Pablo Albo
Il·lustracions: Miguel Ángel Díez
Editorial Thule

Nasreddín & el seu ase
Text: Odile Weulersse
Il·lustracions: Rébecca Dautremer
Editorial Baula

L'illa del tresor
Text: Robert Louis Stevenson
Adaptació: Andrés Ibáñez
Il·lustracions: Mariona Cabassa
Editorial Lumen - Random House Mondadori

Pirates
Text i disseny: The Templar Company
Il·lustracions: Ian Andrew, Anne Yvonne Gilbert i Helen Ward
Editorial Montena - Random House Mondadori

El jardí subterrani
Text i il·lustracions: Cho Sunkyung
Editorial Thule

Les galetes del Saló de Te Contes
Text: Josep M. Fonalleras
Il·lustracions: Leonard Beard
Editorial Cruïlla

Més històries inèdites del petit Nicolas
Text: René Goscinny
Il·lustracions: Jean-Jacques Sempé
Editorial: La Galera

1. Emily Gravett ha il·lustrat 'De qui té por el ratolí?' (Cruïlla)

2. 'Una visita inesperada' (Molino-RBA), dibuixat per Brigitte Luciani i Eve Tharlet

Apartir de 12 anys

Cyrano

Text: Tai-Marc Le Thanh

Il·lustracions: Rébecca Dautremer
Editorial Baula

La invenció de l'Hugo Cabret

Text i il·lustracions: Brian Selznick
Editorial Cruïlla

Enciclopèdia Harry Potter

Text: Carla Gràcia i Toni de la Torre
Editorial Ara Llibres

Túnels

Text: Roderick Gordon i Brian Williams
Editorial Empúries

L'Emperadriu dels Eteris

Text: Laura Gallego
Editorial Bromera

Tom, fredapell

Text: Sally Prue
Editorial Bambú

Imagina't una nit

Text: Sarah L. Thomson
Il·lustracions: Rob Gonsalves
Editorial Joventut

Radiografia de noia amb tatuatge

Text: Jordi Sierra i Fabra
Editorial La Galera

El secret del bandoler

Text: Llorenç Capdevila
Editorial Cruïlla

Contes de Bagdad

Text: Glòria Arimon i Josep Lorman
Il·lustracions: Helena Ruiz
Editorial MargeBooks

A partir de 12 anys ¿EL XOC ADOLESCENT?

Els han penjat l'etiqueta que són els que menys llegeixen. La realitat sembla desmentir-ho. L'edició té la característica que hi destina la majoria de llibres que no baixen de tres-centes pàgines i en cartoné. Malgrat la tendència del fantàstic, es mantenen les edicions clàssiques de tots els gèneres sota l'embolcall de novel·la realista i acció: policíac, intriga, aventura, històric, conflictes personals, superació del xoc adolescent...

Però també hi ha excepcions. Una d'aquestes és la visió oriental del *Cyrano de Bergerac*, d'Edmond Rostand, que ha fet Tai-Marc Le Thanh, i que ha il·lustrat amb làmines, plenes de calidesa i transgressores, Rébecca Dautremer. L'home del nas gros i la seva cosina Roxanna hi tenen el protagonisme plàstic. *Cyrano* (Baula), premi Llibreter, és un cas clar del llibre que no coneix fronteres d'edat ni de comprensió ni de seducció lectora.

Al costat de *Cyrano*, una altra edició sense precedents. *La invenció de l'Hugo Cabret* (Cruïlla), una proposta innovadora de Brian Selznick, que barreja la literatura i el cinema no només per l'argument de la novel·la, que transporta el lector al món de Georges Méliès i la seva vella col·lecció d'autòmats, sinó per l'estructura de l'edició, que es desenvolupa en part amb text escrit, i en part, amb làmines dibuixades que, fullejant-les, generen la idea del naixement del cinema i expliquen l'acció del protagonista, un noi que malviu en una estació de París i que vol adobar un autòmat. Barreja de novel·la gràfica, àlbum il·lustrat i cinema fantàstic.

Una altra sorpresa és l'*Enciclopèdia de Harry Potter* (Ara Llibres), amb una completa documentació elaborada per Carla Gràcia i Toni de la Torre. En cuixé i amb reproduccions d'imatges que recorden els moments i personatges més cèlebres de la saga que es tanca al febrer amb el setè volum.

Als fans del gènere fantàstic, no els falten propostes. Una és la novel·la *Túnels* (Empúries), la primera d'una trilogia ja anunciada, que han escrit a quatre mans, Roderick Gordon i Brian Williams, autoeditors, apadrinats ara per l'editor que va confiar en J.K. Rowling. Un món perdut sota la ciutat de Londres i un adolescent amb dots d'arqueòleg. Una trentena llarga de països han adquirit els drets d'edició que ja té compromís cinematogràfic.

Laura Gallego ha escrit *L'Emperadriu dels Eteris* (Bromera, en català, i Alfaguara, en castellà), un món de gel ple de llum i de misteri amb la pedra de rigor i personatges del més enllà.

L'autora anglesa, Sally Prue, s'endinsa també en el misteri amb la novel·la *Tom, fredapell* (Bambú-Casals), amb un personatge repudiat per una tribu que no troba el seu lloc ni entre els dimonis ni entre els humans.

L'autora Sarah L. Thomson ha escollit setze pintures del canadenc Rob Gonsalves i ha elaborat un conte fantàstic de neu i nit, dominat pel surrealisme, *Imagina't una nit* (Editorial Joventut).

Jordi Sierra i Fabra ha escrit *Radiografia de noia amb tatuatge* (La Galera), novel·la d'investigació que parteix d'un crim no acabat d'aclarir ni que el presumpte culpable estigui condemnat.

Llorenç Capdevila va obtenir el premi Gran Angular amb *El secret del bandoler* (Cruïlla), novel·la ambientada en els temps de la cacera de bruixes i el bandolerisme.

Els autors de *Contes de Bagdad* (Marge Books), Glòria Arimon i Josep Lorman, es pregunten com reaccionarien davant la guerra de l'Iraq personatges de ficció com Simbad, Alí Babà o Aladí. Realitat i fantasia en un llibre que destina part dels ingressos a la tramesa de medicaments a l'Hospital de Sant Raphael de Bagdad.*